

Ustawa
o
rachunkowości
2017

Tekst ujednolicony
z komentarzem eksperta
do zmian



BIBLIOTEKA FINANSOWO-KSIĘGOWA

**Ustawa
o
rachunkowości
2017**

**Tekst ujednolicony
z komentarzem eksperta
do zmian**



Autor komentarzy: **dr Katarzyna Trzpióła**

Redaktor: **Katarzyna Brzozowska**

Wydawca: **Katarzyna Bednarska**

Korekta: **Zespół**

Projekt okładki: **Piotr Fedorczyk**

Koordynator produkcji: **Mariusz Jeziński**

ISBN: 978-83-269-6009-3

Copyright by Wydawnictwo Wiedza i Praktyka sp. z o.o., Warszawa 2017

Wydawnictwo Wiedza i Praktyka sp. z o.o.
03-918 Warszawa, ul. Łotewska 9a
tel.: 22 518 29 29, faks 22 617 60 10
e-mail: cok@wip.pl

Drukarnia: Miller Druk Sp. z o.o., ul. Jagiellońska 82, 03-301 Warszawa
Skład i łamanie: Raster studio, N. Bogajczyk, ul. Konopnickiej 46, 05-071 Sulejówek

„Ustawa o rachunkowości 2017. Tekst ujednolicony z komentarzem eksperta do zmian” chroniona jest prawem autorskim. Przedruk materiałów i odsprzedaż bez zgody wydawcy są zabronione. Zakaz nie dotyczy cytowania publikacji z powołaniem się na źródło. Zaproponowane wskazówki, porady i interpretacje dotyczą sytuacji typowych. Ich zastosowanie w konkretnym przypadku może wymagać dodatkowych, pogłębionych konsultacji. W związku z tym redakcja nie może ponosić odpowiedzialności prawnej za zastosowanie zawartych w publikacji „Ustawa o rachunkowości 2017. Tekst ujednolicony z komentarzem eksperta do zmian” wskazówek, informacji itp. do konkretnych przypadków.

Wstęp

Ostatnie trzy lata to czas, kiedy regulacje ustawy o rachunkowości były dostosowywane do przepisów unijnych. Dwie duże nowelizacje w latach 2014 i 2015 wprowadziły pojęcia małych jednostek i mikrojednostek. Niektóre z ustanowionych wtedy uproszczeń odnoszą się tylko do sprawozdawczości, inne są związane z ujmowaniem i wyceną aktywów i pasywów. Pojawiło się też wiele zmian związanych z dostosowaniem do regulacji prawa bankowego, a także dotyczących działalności ubezpieczeniowej czy prawa handlowego. To wywołało wiele wątpliwości co do tych regulacji prawnych. Zauważono też, iż niektóre z przepisów wymagają korekty, doprecyzowania.

Okazją do kolejnych zmian był wymóg dostosowania ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2016 r. poz. 1047) do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z 22 października 2014 r. zmieniającej dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy (Dz. Urz. UE L 330 z 15.11.2014, str. 1, z późn. zm.), zwanej „dyrektywą 2014/95/UE”. Organy Unii Europejskiej, przyjmując dyrektywę 2014/95/UE, kierowały się przede wszystkim zwiększeniem transparentności informacji społecznych i środowiskowych w obszarze społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw (ang. *corporate social responsibility*, CSR) oraz poprawą ich spójności i porównywalności.

Za szczególnie istotną zmianę należy uznać nowy wzór sprawozdania finansowego dla jednostek, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – z wyjątkiem spółek kapitałowych – oraz jednostek, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 tej ustawy. Dzięki niej dostosowano zasady sprawozdawczości finansowej do specyfiki prowadzonej działalności przez te podmioty.

Nowelizacja obejmuje też zmiany o charakterze ujednolicającym i doprecyzującym, polegające m.in. na:

- umożliwieniu stosowania przez jednostki sektora finansów publicznych uproszczonych zasad rachunkowości w ewidencji umów leasingu (zgodnie z przepisami podatkowymi) oraz stosowania uproszczonych zasad kalkulacji kosztu wytworzenia produktu dla szerszego kręgu jednostek, w celu ujednoczenia katalogu jednostek, dla których ustawa o rachunkowości przewiduje uproszczenia,
- doprecyzowaniu miejsca – w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego – wykazywania przez jednostkę dominującą informacji na temat niesporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego;
- modyfikacji treści załącznika nr 2 do ustawy, tj. zakresu informacyjnego sprawozdania finansowego dla banków i wprowadzenia aktualnej terminologii w zakresie rozliczeń międzyokresowych przychodów;
- dostosowaniu jej przepisów do ustawy z 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. poz. 1844 ze zm.) i jej aktów wykonawczych.

Warto zauważyć, iż niektóre z wprowadzonych zmian mają się przyczynić do obniżenia kosztów prowadzenia ksiąg rachunkowych (możliwość wcześniejszej digitalizacji danych i podniesienie limitu dla obowiązku prowadzenia ksiąg przez niektóre jednostki).

USTAWA

z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁾ (tekst jednolity)

- tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1047
- Dz. U. z 2016 r. poz. 2255 (zmiana obowiązuje od 1 stycznia 2017 r.)
- Dz. U. z 2017 r. poz. 61 (zmiana obowiązuje od 26 stycznia 2017 r.)

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady rachunkowości, tryb badania sprawozdań finansowych przez biegłych rewidentów oraz zasady wykonywania działalności w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Art. 2. 1. Przepisy ustawy o rachunkowości, zwanej dalej „ustawą”, stosuje się, z zastrzeżeniem ust. 3, do mających siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

- 1) spółek handlowych (osobowych i kapitałowych, w tym również w organizacji) oraz spółek cywilnych, z zastrzeżeniem pkt 2, a także innych osób prawnych, z wyjątkiem Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego;
- 2) **osób fizycznych, spółek cywilnych osób fizycznych, spółek jawnych osób fizycznych oraz spółek partnerskich, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 2 000 000 euro²⁾;**
- 3) jednostek organizacyjnych działających na podstawie Prawa bankowego, przepisów o obrocie papierami wartościowymi, przepisów o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, przepisów o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, przepisów o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych lub przepisów o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, bez względu na wielkość przychodów;
- 4) gmin, powiatów, województw i ich związków, a także:
 - a) państwowych, gminnych, powiatowych i wojewódzkich jednostek budżetowych,
 - b) gminnych, powiatowych i wojewódzkich zakładów budżetowych,
 - c) (uchylona);

- 5) jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, z wyjątkiem spółek, o których mowa w pkt 1 i 2;
- 6) oddziałów i przedstawicielstw przedsiębiorców zagranicznych, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej;
- 7) jednostek niewymienionych w pkt 1–6, jeżeli otrzymują one na realizację zadań zleconych dotacje lub subwencje z budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego lub funduszy celowych – od początku roku obrotowego, w którym dotacje lub subwencje zostały im przyznane.

2. Osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie mogą stosować zasady rachunkowości określone ustawą również od początku następnego roku obrotowego, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy są niższe niż równowartość w walucie polskiej 2 000 000 euro³⁾. W tym przypadku osoby te lub wspólnicy przed rozpoczęciem roku obrotowego są obowiązani do zawiadomienia o tym urzędu skarbowego, właściwego w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym. Osoby fizyczne lub wspólnicy spółek cywilnych osób fizycznych mogą złożyć zawiadomienie na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

2a. Do spółek jawnych osób fizycznych oraz spółek partnerskich, których przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły mniej niż równowartość w walucie polskiej 2 000 000 euro i które nie stosują zasad rachunkowości określonych ustawą na podstawie ust. 2, stosuje się art. 70a⁴⁾.

2b. Przepisy ustawy stosuje się również, bez względu na wielkość przychodów, do alternatywnych spółek inwestycyjnych w rozumieniu przepisów o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, w tym uprawnionych do posługiwania się nazwą „EuVECA” albo „EuSEF”.

3. Jednostki sporządzające sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości,

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy 2001/65/WE z dnia 27 września 2001 r. zmieniającej dyrektywę 78/660/EWG, 83/349/EWG oraz 86/635/EWG w zakresie zasad oceny rocznych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek a także banków oraz innych instytucji finansowych (Dz. Urz. WE L 283 z 27.10.2001);
- 2) dyrektywy 2003/38/WE z dnia 13 maja 2003 r. zmieniającej dyrektywę 78/660/EWG w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek w odniesieniu do kwot wyrażonych w euro (Dz. Urz. WE L 120 z 15.05.2003);
- 3) dyrektywy 2003/51/WE z dnia 18 czerwca 2003 r. zmieniającej dyrektywę 78/660/EWG, 83/349/EWG, 86/635/EWG oraz 91/674/EWG w sprawie rocznych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek, banków i innych instytucji finansowych oraz zakładów ubezpieczeń (Dz. Urz. WE L 178 z 17.07.2003).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, zwanymi dalej „MSR”, stosują przepisy ustawy oraz przepisy wykonawcze wydane na jej podstawie, w zakresie nieuregulowanym przez MSR.

4. Kościelne osoby prawne nieprowadzące działalności gospodarczej prowadzą rachunkowość zgodnie z przepisami wewnętrznymi tych osób.

5. Jednostki, o których mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2016 r. poz. 239 i 395), mogą prowadzić uproszczoną ewidencję przychodów i kosztów na zasadach i warunkach określonych w tej ustawie.

Komentarz

W art. 2. w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) osób fizycznych, spółek cywilnych osób fizycznych, spółek jawnych osób fizycznych oraz spółek partnerskich, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 2.000.000 euro;”

Nowelizacja ustawy podniosła limit dla obowiązkowego prowadzenia ksiąg rachunkowych z 1,2 mln euro do 2 mln euro dla osób fizycznych, spółek cywilnych osób fizycznych, spółek jawnych osób fizycznych oraz spółek partnerskich. Wartość znowelizowanego od 1 stycznia 2017 r. progu przychodów 2.000.000 euro należy przeliczyć na złote po kursie średnim ogłoszonym przez NBP na pierwszy dzień roboczy października roku poprzedzającego rok obrotowy. Średni kurs euro ogłoszony przez NBP na pierwszy dzień roboczy października 2016 roku, tj. 3 października br., wynosi 4,2976 zł/euro (tabela nr 191/A/NBP/2016). Konsekwencją zmiany tego przepisu jest podniesienie progu w przepisie dotyczącym dobrowolnego prowadzenia ksiąg oraz przepisie związanym z zawiadaniem przez wspólników spółek jawnych o nieprowadzeniu ksiąg rachunkowych KRS.

Zauważyć należy, iż znowelizowany został także art. 24a ust. 4 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2032 ze zm.) i również w podatku PIT limit wynosi obecnie 2 mln euro, czyli za 2017 rok 8.595.200 zł.

W art. 2 w ust. 2 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie mogą stosować zasady rachunkowości określone ustawą również od początku następnego roku obrotowego, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy są niższe niż równowartość w walucie polskiej 2.000.000 euro.”

Od 2017 roku osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie mają prawo stosować przepisy uor dobrowolnie, dopóki ich przychody nie przekroczą 2.000.000 euro. Zawiadomienie o dobrowolnym zaprowadzeniu ksiąg wyjątkowo za 2017 rok może zostać złożone do 31 stycznia 2017 r. (w kolejnych latach będzie to – jak dotychczas – 31 grudnia roku poprzedniego). Ustawa o rachunkowości nakazuje wziąć pod uwagę przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych, natomiast ustawa o PIT – przychody w rozumieniu art. 14 tej ustawy, czyli wszystkie przychody związane z działalnością gospodarczą. Na przykład przychód ze sprzedaży środka trwałego służącego działalności gospodarczej nie jest brany pod uwagę przy obliczaniu kwoty przychodów zgodnie z ustawą o rachunkowości, ale zgodnie z ustawą podatkową już tak.

Przykładowa treści zawiadomienia o dobrowolnym zaprowadzeniu ksiąg rachunkowych od 1 stycznia 2017 r.

Annopol spółka jawna ul. Malborska 16 01-002 Warszawa NIP: 111-12-31-212 REGON: 02356985	Warszawa, 10 stycznia 2017 r.
	Naczelnik Urzędu Skarbowego Warszawa Mokotów ul. Wynalazek 3 02-678 Warszawa
Stosownie do art. 24a ust. 5 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2032 ze zm.) oraz art. 2 ust. 2 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2016 r. poz. 1047) oświadczamy, że z dniem 1 stycznia 2017 r. rozpoczynamy prowadzenie ksiąg rachunkowych.	

W art. 2 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Do spółek jawnych osób fizycznych oraz spółek partnerskich, których przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły mniej niż równowartość w walucie polskiej 2.000.000 euro i które nie stosują zasad rachunkowości określonych ustawą na podstawie ust. 2, stosuje się art. 70a.”

Przepis ten zawiera podwyższony limit przychodów do 2 mln euro.